

ZING VOOR DE HEERE

- evaluatie en besluit liturgiebeleid wijkkerkenraden Centrum-Oost en West (zoals gepubliceerd in de Hervormde Kerkbode d.d. 3 december 2021)

1. Aanleiding

In de kerkenraden van de hervormde wijkgemeenten Centrum-Oost en West is -vertraagd door de coronasituatie- in het achterliggende jaar het liturgiebeleid geëvalueerd zoals dat in 2014 vastgelegd en toegelicht is in de brochure 'Liturgiebeleid' (i). Op 14 oktober 2021 hebben de moderamina van beide wijkkerkenraden de uitkomsten van de evaluatie besproken. Vanuit het verlangen om ook in het liturgiebeleid als wijkgemeenten eensgezind en gelijkmatig op te trekken heeft dit geresulteerd in enkele voorstellen die door de beide wijkkerkenraden op respectievelijk 27 en 28 oktober zijn overgenomen. Deze besluiten die m.i.v. 1 januari 2022 ingaan, worden hieronder genoemd en in de voetnoten i t/m vi verantwoord en toegelicht.

2. Besluit

- Vasthoudend aan de principiële uitgangspunten in de brochure 'Liturgiebeleid' inzake de gemeentezang (samen te vatten als: we zijn een psalmzingerende gemeente met ruimte voor een ander lied),
- maar -en dit kwam bij de evaluatie in beide wijkkerkenraden sterk naar voren- overwegend dat in de praktijk het onderscheid tussen 'gewone' en 'bijzondere' diensten het huidige liturgiebeleid ingewikkeld maakt en dat het bijbels-theologisch een ongepast onderscheid is (wat bij het schrijven van de brochure ook al wel aanvoeld werd gezien de aanhalingstekens bij de woordjes 'gewoon' en 'bijzonder' op p. 32 en 33), is voor de volgende aanpassing gekozen:

In alle diensten (gebruikelijk zijn 6 zangmomenten) wordt op minimaal 4 momenten een psalm gezongen (ii) (minimaal 3 keer uit de Oude Berijming gekozen (iii), daarnaast uit de bundel Weerklank (iv)) en kan op de overige momenten een psalm/lied uit de bundel Weerklank (v) gekozen worden; met inachtneming van de souplesse die al jaren praktijk is

- bij de ochtenddiensten op Eerste Kerstdag, Eerste Paasdag en Eerste Pinksterdag, waarin wat meer liederen uit Weerklank gezongen kunnen worden;
- en bij diensten als afsluitingsdienst VBD, jeugddienst, welkomstdienst, huwelijksdienst en dienst met anders begaafden, waarin wat meer zangmomenten kunnen zijn waarop ook uit andere bundels dan Weerklank gezongen kan worden.

3. Tevens

Vanuit de evaluatie kwamen 'terzijde' nog drie dingen naar voren waarvoor we uw aandacht vragen.

- Wetend van enerzijds de onschatbare waarde van het met hart en hoofd kennen van psalmen en liederen en anderzijds de toenemende onkunde op dit punt, willen we een 'canon' van psalmen en liederen vaststellen (een overzicht van de meest belanghebbende) om die met elkaar uit het hoofd te gaan leren ('learning by heart').
- Vanwege de corona-situatie vindt de inzameling van de gaven voor alle doeleinden nu -en voorlopig nog wel- bij de uitgang plaats (terwijl vele gemeenteleden bijdragen via de app of de bankrekening). Gebruikelijk was om te collecteren tussen Schriftlezing en preek. De brochure 'Liturgiebeleid' (p. 38 en 39) geeft aan dat de collecte in het kader van de dankbaarheid principieel beter past ná de preek (vi). De praktische reden om dit niet te doen (nl. vanwege de gang van de kinderen naar de kinderbijbelvertelling), achten we niet zo doorslaggevend. Vandaar de keuze om te gaan collecteren tijdens het voorspel bij het laatste zangmoment.
- Ook kwam het verlangen ter sprake dat de kinderen die naar de bijbelvertelling gaan (4-6-jarigen), bij het uitspreken van de zegen weer in de kerkzaal zijn. Ook hierbij hoeven eerder geuite praktische

bezwaren niet zo doorslaggevend te zijn, terwijl er daarentegen wel veel voor dit verlangen te zeggen is. Daarom maken we de keuze dat de kinderen na voorbede en dankgebed terugkomen in de kerkzaal, dus tijdens het voorspel bij het laatste zangmoment.

4. Tenslotte

Van harte hopen we dat een en ander op instemming kan rekenen, ook al realiseren we ons dat er altijd gedachten en gevoelens kunnen leven van ‘wat meer voor dit’ of ‘wat minder voor dat’. Laat dan wat Calvijn n.a.v. Psalm 146:2 schreef, ons verbinden: “Psalm en lied zal ik zingen voor de enige God zolang ik ben”.

Niet voor niets sluit het bijbelboek Psalmen af met de oproep: “Laat alles wat adem heeft de HEERE loven. Halleluja!” (Psalm 150:6). En niet voor niets sluit daarom een reeks apostolische oproepen aan het geheel van de gemeente in Kolossenzen 3:15-17 af met de woorden: “En laat de vrede van God heersen in uw harten, waartoe u ook in één lichaam geroepen bent; en wees dankbaar. Laat het woord van Christus in rijke mate in u wonen, in alle wijsheid; onderwijs elkaar en wijs elkaar terecht, met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen. Zing voor de Heere met dank in uw hart. En alles wat u doet met woorden of met daden, doe dat alles in de Naam van de Heere Jezus, terwijl u God en de Vader dankt door Hem.”

Voetnoten

- i. ‘LITURGIEBELEID. Liturgiebeleid van de wijkgemeenten Centrum-Oost en West van de Hervormde Gemeente Leerdam, zoals vastgesteld in de gezamenlijke vergadering van de wijkkerkenraden op 30 oktober 2014’ (uitgave december 2014).
- ii. De keuze voor minimaal 4x een psalm geeft uiting aan het primaat van de psalmen, zoals verantwoord in paragraaf 3.1 van de brochure ‘Liturgiebeleid’. Dat primaat heeft inhoudelijke redenen:
  - a. God Zelf schonk in het bijbelboek Psalmen de allermooiste liederenbundel.
  - b. Onze Heiland zong de psalmen.
  - c. De psalmen bieden ons woorden voor elke situatie in ons leven.
  - d. De psalmen verbinden ons met Israël en met de kerk van alle eeuwen.Recent schreef ds. J.A.W. Verhoeven: “Ik durf de stelling aan: het zingen van psalmen is een beproefd medicijn tegen de geniepige invloed van satanisch kwaad. Dat kwaad manifesteert zich in onze tijd en in onze context vooral in het secularisme” (De Waarheidsvriend, 109e jaargang nr. 19 (14 mei 2021), p. 5v).
- iii. De keuze om minimaal 3x een psalm uit de Oude Berijming te zingen sluit aan bij het huidige liturgiebeleid en berust op de vertrouwdheid hiermee bij meerdere generaties. De waarde hiervan kwam ook al ter sprake in paragraaf 1.3 en 3.3d van de brochure ‘Liturgiebeleid’. Er is sprake van gehechtheid aan vertrouwd geraakte geloofsverwoording. Door gebruik bij bepaalde gebeurtenissen zijn allerlei verzen en zinnen geliefd geworden. Die waarde kwam ook bij de evaluatie naar voren.
- iv. De keuze om minstens ook 1x een nieuw berijmde psalm te zingen, sluit aan bij de ruimte voor het zingen van psalmen uit een nieuwere berijming in het huidige beleid, die verantwoord is in paragraaf 3.2 en 3.3 van de brochure ‘Liturgiebeleid’. M.n. het nogal eens verouderde taalgebruik dat soms ook ‘wollige’ en ‘burgerlijke’ trekken heeft, zorgt voor moeite met de Oude Berijming van 1773. Juist op dat punt liggen de voordelen van nieuwere psalmberijmingen. Hierbij dienen we rekening te houden met nieuwere generaties. Bij de evaluatie werd ook dit belang onderkend. Zie hiervoor ook de artikelen van ds. J.A.W. Verhoeven eerder dit jaar in De Waarheidsvriend (109e jaargang nr. 19 (14 mei 2021), p. 5v, en nr. 21 (27 mei 2021), p. 12v).
- v. De keuze om ruimte te geven voor het zingen van een ander lied is verantwoord in paragraaf 4 van de brochure ‘Liturgiebeleid’ (zie ook de ‘Verantwoording’ achter in de bundel Weerklank, p. 1153vv), terwijl de behoefte hieraan ook in de evaluatie onderstreept werd. Ook al kan er sprake zijn van ‘oppervlakkige’ motieven, dat neemt niet weg dat het verlangen om te zingen van Gods heil dat in Jezus Christus gekomen en gerealiseerd is en dat de Geest ons toeëigent, een legitiem verlangen is. Op

meerdere plaatsen laat de Bijbel duidelijk zien dat er ruimte is voor liederen naast de psalmen (denk m.n. aan Efeze 5:19 en Kolossenzen 3:16). Vervolgens is het goed om dan een aantal ijkpunten te hanteren bij de selectie zoals dat in Weerklank is gebeurd: inhoudelijke overeenstemming met Gods openbaring in de Bijbel en met de gereformeerde belijdenis, goed taalgebruik en muzikaal passend in een gereformeerde liturgie.

- vi. Dus als antwoord op het verkondigde Woord, waarbij dan ook de relatie tussen collecte en voorbede nauwer is, en tevens die tussen Schriftlezing en prediking.

Wijkerkenraden van de hervormde wijkgemeenten Centrum-Oost en West